

BOGDÁNY GYULA

Egy hármás gyilkosság margójára

„A mérgezett fa gyümölcse” elvének felbukkanása
egy hazai büntetőügyben

A társadalom alapvető kötelessége, hogy jogellenes emberi magatartások ellen védelmet nyújtson tagjainak. Ezt a védelmet az állam büntetőpolitikája szabályozza, a büntetőjog eszközével és az igazságszolgáltatás apparátusának működtetésével. Az emberölési ügyek sértettjei – fizikai létük hiányában – teljes mértékben elveszítik az őket ért jogsérelem helyreállításának lehetőségét, ezért a büntetőjogi felelősségre vonást megalapozó valamennyi adat, tény, bizonyíték beszerzésének terhe az igazságszolgáltatás hatósági résztvevőit, döntően a nyomozó hatóságot, hazánkban a rendőrséget kötelezi.

Minden emberölési ügy – ha másként nem, a statisztikai adatai révén – hozzájárul a jogtudomány és a kriminalisztika fejlődéséhez. A jogerősen, 2015-ben lezárult bajai-bátmonostori emberölésekkel kapcsolatos büntetőügy azonban több különlegességet kínál az értékelést végző szakmabelieknek.

Az ügyet felderítő Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság nyomozóiként ilyen szokatlan körülményként tapasztaltuk, hogy a 2008-ban eltűnt élettársként élő pár megölésének titkát két évig magában tudta tartani négy (!) elkövető ügy, hogy közülük hárman a lelepleződésükig egyáltalán nem kerültek az ügy kapcsán látókörbe. Ugyancsak ritka a jogalkalmazásban a terheltekkel szemben megállapított négyszeres, illetve háromszoros minősítésű emberölés.

A csoportot vezető, egyébként könyvtáros diplomával bíró *P. Attila* mindvégig tagadta szerepét, és valójában egyetlen tárgyi bizonyíték sem volt ellene. Tagadása sajátos helyzetet teremtett a kezdettől beismerésben lévő társai védekezésével szemben, hiszen az élettársak megölésének ügyét és a 2009-ben *P.* által megölt ismert bajai vállalkozó ügyét, sőt részben a társait is egymással az ő személye kötötte össze. Az élettársak megölésének oka a *P.*-nek a nővel, egykori pedagógus kolléganőjével szemben fennálló tartozástól megszabadulás volt, míg a vállalkozó válófélben lévő feleségének éppen *P.* volt a szeretője. Az élettársakat Bátmonostoron, *P. Attila* nagyszüleinek lakatlan há-

zában ölték meg, ahová a tartozás megadásának ígéretével és vacsorameghívással csalták ki őket. A vacsorát P. főzette a szomszédban lakó anyjával.

Ezek után nem meglepő, hogy sikertelennek bizonyult a P. és védője által mindvégig hangoztatott összeesküvés-elméletre alapozni a védekezés taktikáját, ugyanis a felépítménynek ezzel nemcsak a vád ellen, de a három vádlott-társ védekezésével szemben is ellenállónak kellett volna lennie. A jogerős ítélet P. Attilát életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetéssel sújtotta azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Társaira a bíróság tizenhét, tizenöt és tizenkét év, fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés-büntetést szabott ki.

Az ügy további érdekessége, hogy a másodfokon eljáró ítélőtábla P. Attila védőjének indítványára az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte a büntető törvénykönyv azon rendelkezésének nemzetközi szerződésbe ütköző voltának megállapítása vagy megsemmisítése céljából, amely szerint egyes esetekben – így ügyfelét érintően is – a feltételes szabadságra bocsátás az életfogytig tartó szabadságvesztésből ténylegesen kizárt. Mivel időközben az Országgyűlés az elítéltekre vonatkozóan kedvezően módosította a büntetés-végrehajtásról szóló törvényt, ezért az Alkotmánybíróság okafogyottá válásra hivatkozással megszüntette az eljárását, és a büntetőügy folytatódhatott. P. Attila feltételes szabadságra bocsátásáról – miután büntetéséből negyven évet letöltött – kötelező kegyelmi eljárásban hoznak döntést.

Ugyancsak a szorult helyzetben lévő P. Attila védője hivatkozott a „mérgezett fa gyümölcse is mérgezett” jogelv megállapítására, védence egyik büntetésének, az élettársak megölése idején fiatalkorú *S. Zoltánnak* gyanúsítottként tett vallomására, a vallomás megszerzésének előzményére vonatkoztatva.

S. vallomása döntő jelentőséggel bírt, mert csak ennek ismeretében tudtuk elindítani azt az összehangolt intézkedéssorozatot, amelynek eredményeként megtaláltuk az élettársak elásott holttesteit, elfogtuk a további elkövetőket, terhelő vallomásokat szereztünk be, másnap pedig előkerült a vállalkozó holtteste is.

A következőkben a nyomozásnak a sikert hozó fordulatát, majd az elkövetői csoport vezetője, P. Attila védőjének ezzel kapcsolatos támadó érvelését mutatom be.

A Bajai Rendőrkapitányság indított közigazgatási hatósági eljárást *M. Judit* és élettársa, *K. Zoltán* bajai lakosok eltűnése ügyében, mert a nő főiskolai tanár foglalkozású édesapja 2008 júliusában bejelentette, hogy a pár ismeretlen helyre – a lánya telefonjáról 2008. március 31-én érkezett sms alapján külföldre – távozott. A bejelentő elmondta, hogy lánya foglalkozás nélküli,

angol szakos tanár, pszichiátriai beteg. Élettársával, az egykori vagyonőr K. Zoltánnal, züllött, csavargó életmódot folytattak, emiatt a család eltávolodott tőle. Korábban egy bajai lakás árát elherdálta. Később az apa Pécssett vásárolt számára egy másikat, amelyet a hivatkozott, utolsó sms szerint szintén eladott. Az eljárás folyamán kiderült, hogy az élettársakat utoljára P. Attila látta, március végén, miután gépkocsiján Pécsről Bajára vitte őket. Pécssett a nő az ő közvetítésével eladta az ottani lakását, és a vételárat átvette. Az eljárás e főbb megállapítások után megrekedt, később – a személykörözés fenntartásával – befejeződött. Az eset nem keltett különösebb visszhangot Baján.

Ugyancsak a Bajai Rendőrkapitányságon indult közigazgatási hatósági eljárás Gy. Jánosnak a 2009 nyarán, egy bajai fesztiválrendezvény utáni eltűnése miatt. Az egykor gyorsan meggazdagodott, külföldről visszatelepült, válófélben lévő vállalkozó eltűnését a rendezvényen vele együtt szórakozó ügyvéd barátja jelentette be a következő napokban. Az eljárás során kiderült, hogy az eltűnt férfi feleségének titkolt szeretője volt P. Attila. Gy. János ismeretlensége miatt a közhangulat segítően viszonyult a rendőrség munkájához, de a kiterjedt vizsgálat ellenére a tartózkodási helye ismeretlen maradt.

2010 júliusában a bajai bűnügyi osztályvezető jelentette a Bács-Kiskun megyei bűnügyi osztályvezetőnek, hogy Szeremle községből az ismert helyi tolvaj, S. Zoltán anyja kért tőle segítséget a férje külföldi távolléte következtében a családot félelemben tartó fia miatt. Fia meglopta és bántalmazta a családtagokat, és időnként gyilkosságra utaló részletekről beszélt neki.

Az értesülés másnapján S. Zoltán anyját a megyei bűnügyi osztály nyomozója részletesen meghallgatta az M. Judit eltűnése miatt felújított bajai eljárásban. Az asszony elmondta, hogy fia éjjelente gyakran felriadt és egy gyilkosságról beszélt, amelyet ismerősével, P. Attilával és másokkal követtek el. A cselekményben való részvételre P. kényszerítette őt. 2008 tavaszán, Kecskemétre kellett utazniuk a fia és társai ellen folyó büntetőügyben. Az utazáshoz P. Attila felajánlkozott az autójával. A tárgyalás után a visszaúton megálltak pihenni, amikor is az asszony látta, hogy fia és P. félrehúzódva egy telefonnal babrál.

Később rákérdezett a fiánál, hogy mit csináltak. S. – ekkor már nyíltan beszélve az ügyről – közölte, hogy a megölt nő apjának írtak félrevezető üzenetet arról, hogy a nő és élettársa külföldre távozott.

Az anyja a meghallgatásán kijelentette, hogy nem tud az eltűnési ügyről, és arról sem, hogy miféle gyilkosságról beszélt neki a fia. Kérte, hogy a fiával szemben a családnak igyekezzen védelmet nyújtani a rendőrség, egyben tisztázza a fia szerepét az általa elmondott gyanús dolgokban.

Az anya vallomása utáni napon a Kecskeméti Városi Bíróságtól beszereztük a fiatalok ellen folyó büntetőügy jelölt tárgyalási napjának jegyzőkönyvét. Megállapítottuk, hogy az 2008. március 31-re esett, és azon Baja környékéről számos idézett személy volt jelen.

P. Attila felbukkanása és a hozzá az anya vallomásából köthető S. Zoltán szerepe új megvilágításba helyezte M. Juditék eltűnésének ügyét. Megtervez-tük a sikeres felderítés érdekében végrehajtandó feladatokat. Az anya bizonytalan hozzáállása és a fiával való lehetséges összebeszélése miatt a fő szempont a gyorsaság, a kérdéses kecskeméti út történései tanúinak körére pedig a teljesség lett. Az intézkedés középpontjába S. Zoltánt helyeztük. Feltételeztük, hogy a személyére vonatkozó terhelő adatok elvezethetnek P. Attilához.

Intézkedtünk, hogy az egykori kecskeméti tárgyalásra több gépkocsival utazó valamennyi személyt idézzék be a Bajai Rendőrkapitányságra, a következő munkanapra, hétfőre. Kirendeltük a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet poligráfos vizsgálóját, elsősorban S. Zoltán műszeres vizsgálatára.

A kitérőt napon tízen jelentek meg idézésre, közöttük P. Attila. S. Zoltánt jegyzőkönyvben, röviden meghallgattuk az eltűnés miatti ügyben. Nevezett semleges tartalmú vallomást tett, közölte, hogy nem tud semmit a keresett személyekről. A poligráfos vizsgálat önkéntességi nyilatkozatát aláírta, a műszerek láttán azonban meghátrált, és nem vállalta a vizsgálatot.

Délelőtt tíz órától az előzményeket jól ismerő megyei nyomozó négy-szemközti beszélgetést kezdeményezett S. Zoltánnal, annak indokát tudakolva, hogy miért nem vállalta a hazugságvizsgálatot. A beszélgetésre egy csendes, zavarmentes irodában került sor.

A nyomozó azzal a titkolt szándékkal ült le S.-sel, hogy a holttestek mint elengedhetetlenül fontos tárgyi bizonyítékok helyét megtudja.

A bíróság által később „informális beszélgetésnek” minősített dialógus előbb a nyomozó által előadott, zömmel érzelmi hatásokra törekvő monológokkal kezdődött, és a „minden ember esendő” tézis alapján kereste a férfi torz szociális fejlődését magyarázó okokat. A nyomozó – miközben érintette az S. által korábban érzékelt nagy nyomozói készültséget és a kecskeméti úti-társak folyó kihallgatásait – igyekezett a bizonyítékbőségnek és a kérdéses vallomás csekély jelentőségének látszatát kelteni.

Hangsúlyozta a cselekmény idején még fiatalok S. és az érett férfi, P. között fennálló függőségi viszonyt, az abból adódó kiszolgáltatottság, befolyásolás megértését. Ezt a motívumot már a poligráfos vizsgáló is felvezette S.-nek, és továbbfűzésre átadta a nyomozónak, aki kiegészítette azzal, hogy S.-nek egyáltalán nem állt érdekében a sértettek megölése. A megérzett holt-

ponton a kihallgató S.-nek a történetekben játszott mellékes szerepet, jelentőséget tulajdonított, amely ellen nevezett lelkiismeretesen tiltakozott.

Az S. által igényelt cigaretta- és néhány ivásra felhasznált szünet mellett folyamatos és konfliktusmentes párbeszéd zajlott. Fél kettő körül S. beismerte, hogy két évvel korábban P. Attila kezdeményezésére, további két, megnevezett társa közreműködésével, P. nagyszüleinek lakásán megöltek egy szármára azóta is ismeretlen nőt és a vele lévő férfit. A holttesteket a bátmonostori erdőben, egy előre megásott gödörben rejtették el. A helyet meg tudja mutatni.

Időközben az M. Judit és K. Zoltán sérelmére elkövetett emberölés gyanúja miatt nyomozást rendeltünk el ismeretlen tettes ellen. Az S. Zoltán anyja vallomásának ellenőrzéseként megismert bírósági tárgyalási jegyzőkönyv alapján bizonyossá vált ugyanis, hogy a vallomás az eltűnést bejelentő apa által közölt idejű és tartalmú sms-re vonatkozott. S. anyjának vallomáselemeit erősítették továbbá az egykori kecskeméti útitársak nyilatkozatai, akik közül többen emlékeztek arra, hogy a tárgyalás után a visszaút pihenőjén P. és S. elkülönülve egy mobiltelefonnal babrált.

Nyilvánvalóvá vált, hogy S. és P., a tanúk által igazoltan, 2008. március 31-én éppen a sértett hozzátartozójának küldték a félrevezető szöveges üzenetet, a röviddel azelőtt végrehajtott tettük leplezése céljából.

Az S.-sel foglalkozó nyomozó jelentette a beismerő vallomás lehetőségét a helyszínen irányító megyei bűnügyi osztályvezetőnek. Azonnal intézkedtünk a gyanúsított kihallgatásának megszervezéséről, személyesen jelenlévő védő kirendeléséről, az egykori kecskeméti tanúk büntetőeljárásban történő kihallgatásáról, a megnevezett, még távollévő két tettestárs kézre kerítéséről, a terepi munka technikai előkészítéséről.

A több mint három órán át tartó gyanúsított kihallgatás minden jelentősebb kérdésre kitért. S. vázlatot készített a pár holttestének elásása helyéről. Taktikai szempontból kerültük a Gy. János megölésére utalást, azonban S. a kihallgatás utolsó szakaszában önként elmondta, hogy P. egy évvel a férfi és nő megölése után megkérte őt arra, hogy segítkezzen egy általa megölni tervezett férfi holttestének elrejtésében is. A gyanúsított részletesen leírta Gy. János házának környékét, amelyet P. mutatott meg neki. Mivel nem akart részt venni P. újabb cselekményében, ezért hosszabb időre elrejtőzött előle. Tudomása szerint P. más segítségével végrehajtotta a tervezett gyilkosságot. A kihallgatás végén megérkezett a védő, aki megismerte a vallomás egészét. Észrevétele nem volt.

S. kihallgatása után nyomban a bátmonostori erdőbe vonultunk, ahol a gyanúsított által megmutatott helyen, mintegy nyolcórás, kézi erővel végrehajtott

ásás után kiemelték M. Judit és K. Zoltán holttestét, abban a helyzetben és állapotban, amelyről S. előzőleg beszámolt. A nő nyakán volt az a gyorskötöző, amelyet S. szerint P. használt a nő megfojtására, miután T. Norberttel hárman, vascsövekkel, vasszékkal ütve sem tudták kioltani az életét. A férfi áldozatot addigra a P.-től kapott pisztollyal S. fejbe lőtte, tudtunk meg S.-től.

A szintén fejbe lőtt Gy. János holttestét egy nappal később ástuk ki a bátmonostori erdő másik részén, az addigra szintén beismerő vallomást tevő negyedik elkövető, a valamennyi holttest elrejtésében P.-nek segítő Sz. József közreműködésével. A cselekmény idején tizenkilenc éves T. Norbertet néhány nappal később fogtuk el, miután Írországból hazarepült.

A büntetőperben P. Attila védője indítványozta, hogy a bíróság S.-nek az ügyben döntő fontosságú, első gyanúsítottai vallomását rekessze ki a bizonyítékok köréből, mert a vallomás megszerzése törvénytelen módon, egy „informális kihallgatás” után történt. Álláspontja szerint a büntetőeljárás törvény nem ismeri az informális kihallgatást, és hatósági őrizetben nincs is ilyen informális beszélgetésre jogszerű lehetőség. S. Zoltán esetében az informális beszélgetés után tett beismerő vallomás és minden arra épülő vallomás az első – jogellenesen beszerezett – vallomás folyamánya, így a „mérgezett fa gyümölcse is mérgezett” doktrína alapján nem használható fel bizonyítékként.

Az ítéletábra a védői indítványt a következők szerint értékelte: *„A bírói gyakorlat a Büntetőeljárásról szóló törvény 78. § (4) bekezdésben írt generálklausulát (»Nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerzett meg«) szorosán értelmezi, és nem fogadja el az angol-szász joggyakorlatban honos »mérgezett fa mérgezett gyümölcse« elvet. Eszerint valamennyi bizonyítási eszköz törvényességét önmagában, a rá vonatkozó szabályok alapján kell vizsgálni, függetlenül az azt megelőző eljárás törvényességétől. Amennyiben egy bizonyítási eszközt a vonatkozó szabályoknak megfelelően törvényesen szereztek be, akkor az, és az abból származó bizonyíték is törvényes, még akkor is, ha az adott bizonyítási eszköz létrevaló bizonyítékot törvénytelenül szerezte be a hatóság. [...] a nyomozó hatóság tagja és a II. r. vádlott (S. Zoltán) között történt, beszélgetés valóban informális jellegű volt, arról nem készült okirat. Az elsőfokú bíróság az informális beszélgetés során elhangzottakat bizonyítékként nem is értékelte, s így annak a bizonyítékok köréből való kirekesztésére sem kerülhetett sor. A II. r. vádlott nyomozás során ezt követően történt gyanúsítottai kihallgatása pedig*

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

---

mindenben megfelelt a büntetőeljárás törvény rendelkezéseinek, s ezért a bizonyítási eszközök közül való kirekesztésére nem volt ok.”

A történetek és a résztvevők megállapítását célzó első hatósági tevékenység, a felderítés sajátos vonása a kezdeményezőkézség. A hatályos jogi normákat és a tudományosan megalapozott módszertani ajánlásokat szem előtt tartó kezdeményezőkézség nemcsak a friss, ügynevezett élő nyomozásokhoz szükséges, de elengedhetetlen feltétele a sikertelenség miatt lezárt bűnügyekhez és az okkal gyanús eltűnési esetekhez közelítésnek is. A tárgyalt jogeset sikeres megoldására azért kerülhetett sor, mert az ügy kivizsgálására hivatott nyomozó hatóság felismerte és megragadta a kedvező alkalmat, a törvény támogatását maga mögött tudva, kezdeményezően lépett fel az elvetemült gyilkosok leleplezése érdekében.

Úgy gondolom, hogy a bajai-bátmonostori hármasság gyilkosság áldozatai és hozzátartozói esetében az állam teljesítette a kötelességét azzal, hogy felfedte a gyilkosok kilétét, tettüket, szerepüket tisztázta, és megfelelő büntetésben részesítette őket.

